

بررسی رابطه سرمایه فرهنگی دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه دوم با خودکارآمدی آنها

فرزانه حسن‌زاده توکلی*

دانشجوی دکتری زبان‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

محمدرضا پهلوان‌نژاد**

دانشیار زبان‌شناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

بهزاد قنسولی***

استاد گروه زبان و ادبیات انگلیسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

(تاریخ دریافت: ۹۵/۰۶/۳۱، تاریخ تصویب: ۹۶/۰۶/۱۵، تاریخ چاپ: مهر ۱۳۹۶)

چکیده

در سالیان اخیر، به آموزش درست زبان انگلیسی که در گستره زبان‌شناسی کاربردی قرار دارد، در مدارس ایران توجه ویژه‌ای شده است و از این‌رو، بررسی انگیزش‌هایی که در این زمینه تأثیرگذار است، می‌تواند در موفقیت دانش‌آموزان در زمینه یادگیری زبان انگلیسی نقش مؤثری را ایفا کند. یکی از این انگیزش‌ها، بررسی تأثیر سرمایه فرهنگی دبیران زبان انگلیسی بر خودکارآمدی آنهاست. از این‌رو، بررسی رابطه سرمایه فرهنگی دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه دوم با خودکارآمدی آنها در شهر مشهد، هدف اصلی این پژوهش است. دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه دوم نواحی هفتگانه مشهد (تعداد ۶۰۷ نفر) به‌عنوان جامعه آماری در نظر گرفته شدند که از میان آنها تعداد ۲۴۲ نفر براساس جدول مورگان به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. نمونه‌گیری به روش تصادفی ساده انجام پذیرفت. نوع پژوهش کاربردی و روش پژوهش، روش توصیفی پیمایشی است. دو پرسش‌نامه خودکارآمدی و سرمایه فرهنگی به‌عنوان ابزار جمع‌آوری داده‌ها استفاده شدند. نرم‌افزارهای مورد استفاده برای بررسی‌های آماری SPSS نسخه ۲۳ و Amos نسخه ۲۳ اند. برای تحلیل داده‌ها از روش مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شد. نتایج به‌دست آمده نشان داد، میان سرمایه فرهنگی دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه دوم با خودکارآمدی آنها رابطه‌ای معنادار و مثبت وجود دارد. به‌عبارت‌دیگر، دبیرانی که سرمایه فرهنگی بالاتری دارند، خودکارآمدترند که در نتیجه آن به موفقیت‌های بیشتری در آموزش زبان انگلیسی دست می‌یابند.

واژه‌های کلیدی: سرمایه فرهنگی، خودکارآمدی، دبیران زبان انگلیسی، دوره متوسطه دوم.

* E-mail: Farzaneh.hassanzadehtavakoli@mail.um.ac.ir

** E-mail: pahlavan@um.ac.ir

*** E-mail: Ghonsooly@um.ac.ir

۱. مقدمه

یکی از موضوعاتی که امروزه در زبان‌شناسی کاربردی به آن توجه بسیار شده است، مسائلی مرتبط با آموزش زبان است. از این منظر، گستره یادگیری زبان انگلیسی، به‌عنوان زبان خارجی، نیازمند توجه به عوامل بسیاری است که در میان آن سرمایه فرهنگی^۱ از اهمیت خاصی برخوردار است. سرمایه فرهنگی با گرایش‌های افراد، فعالیت‌هایی که فرد در آن مشارکت دارد و اطلاعات به‌دست آمده از منابع ادبی، موسیقی و هنری ارتباط دارد (دی‌ماژیو، ۱۹۸۲).

از جمله متغیرهایی که در دو دهه اخیر توجه پژوهشگران عرصه فرهنگی آموزش و پرورش را برانگیخته؛ متغیر سرمایه فرهنگی است. پیر بوردیو^۲ ر سال ۱۹۷۷ اولین بار مفهوم سرمایه فرهنگی را برای تحلیل اینکه چگونه فرهنگ و تحصیلات بر یکدیگر تأثیر متقابل دارند و در بازتولید اجتماعی سهمیند، به‌کار برده است (نوغانی، ۱۳۹۱). سرمایه فرهنگی گرایش‌ها و عادت‌های دیرپا که در فرایند جامعه‌پذیری حاصل می‌شوند و نیز اهداف فرهنگی ارزشمند نظیر صلاحیت‌های تحصیلی و فرهنگی را شامل می‌شود. از جمله گرایش‌ها و عادت‌ها می‌توان به مهارت‌های غیررسمی بین اشخاص؛ مانند؛ سبک زندگی، وضعیت تحصیلی، سلیقه و زبان اشاره نمود (خدایی، ۱۳۸۸). بوردیو برای تحلیل نقش سرمایه فرهنگی در موفقیت‌های آموزشی، از مفهوم بازتولید فرهنگی^۳ استفاده کرده است. مفهوم بازتولید فرهنگی اشاره به ابزاری دارد که به‌کمک آن‌ها مدرسه‌ها بر یادگیری ارزش‌ها، نگرش‌ها و عادت‌ها تأثیر می‌گذارد (نوغانی، ۱۳۹۱).

به‌نظر بوردیو، سرمایه فرهنگی قابل تفکیک به سه مقوله است:

الف. سرمایه فرهنگی درونی شده که بیانگر چیزهایی است که افراد می‌دانند و می‌توانند انجام دهند. در واقع، سرمایه فرهنگی درونی شده، توانایی‌های بالقوه‌ای است که به‌تدریج بخشی از وجود افراد شده و در او تثبیت شده‌اند.

ب. سرمایه فرهنگی عینیت‌یافته مانند کالاهای فرهنگی و اشیاء مادی از قبیل کتاب، نقاشی و آثار هنری.

1. Cultural capital
2. Di Maggio
3. Bourdieu
4. Cultural reproduction

ج. سرمایه فرهنگی نهادینه شده، همچون صلاحیت‌های تحصیلی که در قالب مدارک و مدارج تحصیلی نمود عینی می‌یابند و به‌دارنده آن‌ها هم از نظر قانونی و هم از نظر عرفی، ارزش اجتماعی و تعریف شده می‌دهد (بوردیو، ۱۹۹۷).

ویژگی بارز سرمایه فرهنگی بوردیو، بررسی ساز و کار موفقیت‌های تحصیلی براساس میزان برخورداری گروه‌ها و طبقات اجتماعی از این سرمایه است. دانش‌آموزانی که سرمایه فرهنگی بیشتری دارند، توانایی بیشتری در پرورش مهارت‌ها و برتری‌های فرهنگی دارند که در مدرسه از آن برخوردار می‌شوند و بنابراین دستیابی به سطوح بالاتر تحصیلی برای آن‌ها راحت‌تر است. براین اساس، طبقات بالای اجتماعی، نسبت به سایر طبقات سهم بیشتری از سرمایه فرهنگی در اختیار دارند و به‌همین خاطر، توانایی بیشتری در انتقال این سرمایه به فرزندان خود دارند. با افزایش سرمایه فرهنگی نزد طبقات متوسط، عملکرد تحصیلی فرزندان آن‌ها نیز افزایش می‌یابد (اسچافنبورگ^۱ و مس^۲، ۱۹۹۷).

مفهوم خودکارآمدی^۳ برگرفته از نظریه شناختی اجتماعی آلبرت باندورا^۴ (۱۹۹۷) روان‌شناس مشهور است که اشاره به‌باورها یا قضاوت‌های فرد به‌توانایی‌های خود در انجام وظایف و مسئولیت‌ها دارد. به‌عبارت‌دیگر، خودکارآمدی به‌اعتقاد و باور شخص به‌ویژگی‌هایی مانند نیازها، انگیزه‌ها، نگرش‌ها، توانایی‌ها، معلومات و آگاهی‌هایی اطلاق می‌شود که طرحواره رفتاری وی را تشکیل می‌دهد (باندورا، ۱۹۹۵).

باورهای خودکارآمدی ناگزیر بیانگر توانایی واقعی افراد نیستند، بلکه تنها درک آن‌ها از این مفهوم را نشان می‌دهند. بنابراین، افراد ممکن است، توانایی‌های واقعی خود را ناچیز پنداشته یا آن را اغراق‌آمیز جلوه دهند (تسچانن‌موران^۵ و ولفولک هوی^۶، ۲۰۰۷).

خودکارآمدی عاملی مهم در نظام توانایی‌های انسان است. اینکه افراد مختلف با مهارت‌های مشابه در موقعیت‌های متفاوت، عملکردی ضعیف، متوسط یا قوی دارند، به‌دلیل تغییر در باورهای خودکارآمدی آنان است. مهارت‌های افراد می‌تواند به‌آسانی تحت تأثیر خود تردیدی

1. Aschaffenburg
2. Mass
3. Self-efficacy
4. Bandura
5. Tschannen-Moran
6. Woolfolk Hoy

قرار گیرند. در نتیجه، حتی افراد بسیار مستعد، در شرایطی که باور ضعیفی نسبت به توانایی خود داشته باشند، ممکن است عملکرد ضعیفی از خود به‌نمایش بگذارند (باندورا، ۱۹۹۷). به‌همین دلیل، احساس خودکارآمدی افراد را توانا می‌سازد تا با بهره‌گیری از مهارت‌های خود در برخورد با موانع، کارهای فوق‌العاده‌ای انجام دهند (وایت، ۱۹۸۲). بنابراین، خودکارآمدی عامل مهمی در انجام موفقیت‌آمیز کارها و به‌دست آوردن مهارت‌های اساسی لازم برای انجام آن است (عبداللهی، ۱۳۸۵).

در این پژوهش، رابطه دو متغیر سرمایه فرهنگی و خودکارآمدی بررسی می‌شود. بدون شک، دبیران رکن اصلی آموزش‌اند و بررسی ویژگی‌های مختلف فردی، سبک زندگی، دیدگاه‌ها، باورها و غیره می‌تواند نقش مهمی در آموزش دانش‌آموزان داشته باشد. دبیران، همواره وظیفه مهم تربیت و پرورش دانش‌آموزان و فعال‌سازی نیروهای بالقوه آن‌ها در مسیر سازندگی را برعهده دارند. بنابراین، هرگونه کمبود در سرمایه فرهنگی و خودکارآمدی دبیران می‌تواند بر عملکرد شغلی آنان تأثیر گذاشته و در پی آن، بر جامعه دانش‌آموزی و آینده کشور نیز تأثیرگذار باشد (کریم‌زاده، رضویه و کاوه، ۱۳۸۷). در پژوهش حاضر، این ویژگی‌ها در قالب سرمایه فرهنگی دبیران بررسی می‌شود تا تأثیر آن بر خودکارآمدی دبیران به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر در آموزش مشخص شود. در این صورت، می‌توان با تأکید بر جنبه‌های مثبت، این ویژگی‌ها عملکرد دبیران را ارتقاء بخشید. به این ترتیب، با توجه به موارد یادشده و همچنین خلأ موجود در ادبیات، هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه بین سرمایه فرهنگی دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه دوم و خودکارآمدی آن‌هاست.

یافته‌های این پژوهش می‌تواند در نظام آموزشی زبان انگلیسی در مدرسه نیز مورد استفاده قرار گیرد. این کار می‌تواند باعث ارتقای سرمایه فرهنگی دبیران شده و در پی آن، موفقیت دانش‌آموزان در زمینه یادگیری زبان انگلیسی را افزایش دهد. همچنین، این پژوهش همسو با اهداف سند تحول بنیادین آموزش و پرورش است که براساس آن نظام آموزش و پرورش به‌عنوان نهاد مولد سرمایه فرهنگی و اجتماعی باید ساز و کار لازم برای ارتقای سرمایه فرهنگی و اجتماعی دبیران را فراهم آورد.

۲. پیشینه پژوهش

بررسی رابطه میان سرمایه فرهنگی دبیران زبان انگلیسی با خودکارآمدی آن‌ها موضوع جدیدی در زمینه زبان‌شناسی کاربردی است که تا جایی که پژوهشگر در مطالعات داخلی و

خارجی بررسی نمود در پژوهش‌های پیشین بررسی نشده است. پژوهش‌های صورت گرفته در این زمینه، بیشتر مربوط به تأثیر سرمایه فرهنگی پدران و مادران یا دانش‌آموزان بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان بوده است که تعدادی در زیر ذکر می‌شود.

به نظر بوردیو (۱۹۹۷)، کودکان طبقات بالای جامعه، تحت تأثیر سرمایه‌های فرهنگی پدر و مادر، امکان موفقیت بیشتری در مقایسه با کودکان طبقات پایین جامعه دارند. در واقع، در دیدگاه بوردیو، کارایی نظام‌های تعلیم و تربیت امروزی در اعتباربخشی و ارتقای سرمایه فرهنگی در کودکان برخوردار از سرمایه فرهنگی، در مقایسه با کودکانی که هنگام ورود به نهادهای تعلیم و تربیت از مهارت و ویژگی‌های اندک و ناچیزی برخوردارند، بیشتر است.

جگر^۱ (۲۰۰۹) با گردآوری و تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده از ۲۲۳۴ دانش‌آموز دهم‌ساله دریافت که رابطه معناداری بین توانایی خواندن دانش‌آموزان و ذخیره سرمایه فرهنگی پدر و مادر، همانند منابع آموزشی و ارتباطات فرهنگی، وجود دارد. برای مثال، به گفته دانش‌آموزانی که مهارت خوبی در خواندن داشتند، پدران و مادران آنها بیشتر درباره مسائل اجتماعی، فرهنگی، کتاب‌ها، فیلم‌ها یا برنامه‌های تلویزیون با آنان بحث و گفت‌وگو می‌کردند. خدایی (۲۰۰۹) تأثیر سرمایه اقتصادی و فرهنگی پدران و مادران دانش‌آموزان بر احتمال قبولی آنها در آزمون سراسری سال تحصیلی ۱۳۸۵ را بررسی کرد. یافته‌های وی نشان می‌دهد که سرمایه اقتصادی و فرهنگی پدر و مادر احتمال قبولی دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد.

نوغانی (۲۰۱۲) تأثیر نابرابری سرمایه فرهنگی دانش‌آموزان پیش‌دانشگاهی بر موفقیت آنها در دستیابی به اهداف دانشگاهی را بررسی کرد. یافته‌های وی نشان می‌دهد در حضور سرمایه اجتماعی و اقتصادی، سرمایه فرهنگی تأثیر مثبت و معناداری بر احتمال قبولی و دریافت نمره لازم به‌وسیله داوطلبان (دانش‌آموزان) دارد.

مطالعه خدادادی و ذبیحی (۲۰۱۱) نشان می‌دهد که سرمایه اجتماعی و فرهنگی پدر و مادر بر موفقیت دانشجویان رشته آموزش زبان انگلیسی تأثیرگذار است. آنها دریافتند که سرمایه اجتماعی نقش مؤثری در معدل دانشجویان دارد. در میان ده متغیری که خدادادی به‌عنوان زیربنای سرمایه اجتماعی مطرح می‌کند، چهار عامل اصلی؛ تشویق و همکاری پدر و مادر در آموزش فرزندان در مدرسه، مشورت پدر و مادر، روابط خانوادگی و حمایت خانواده در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان نقش بسزایی را دارد. در پژوهشی دیگر، خدادادی و مختاری

1. Jæger

(۲۰۱۳) رابطه میان سرمایه فرهنگی دانش‌آموزان پایه سوم با موفقیت آن‌ها در مدرسه‌های متوسطه را بررسی کردند. یافته‌های آن‌ها نشان می‌دهد سرمایه فرهنگی دانش‌آموزان دبیرستان بیشتر از دانشجویان است و بین دو عامل سطح سواد و تحصیلات پدر و مادر با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

ملک و محمد (۲۰۱۴) در مطالعه خود، با عنوان «زبان انگلیسی به عنوان سرمایه فرهنگی: درک زبان انگلیسی معلمان: مطالعه میان فرهنگی» روش‌هایی را مورد بررسی قرار دادند که در آن زبان انگلیسی در ارتباط با ارزش‌های نمادینی تلقی می‌شود که می‌تواند به عنوان شکلی از سرمایه فرهنگی در نظر گرفته شود. آن‌ها بدین نتیجه دست یافتند که زبان انگلیسی برای ایجاد نابرابری اجتماعی استفاده می‌شود و این تا حد زیادی بدین علت است که این زبان به‌بیت تبدیل شده است.

پژوهش‌های پیش‌گفته، نشان می‌دهد که سرمایه فرهنگی پدران و مادران یا دانش‌آموزان، تأثیر بسزایی بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان در مدرسه‌ها دارد.

در راستای تأثیر خودکارآمدی دبیران روی پیشرفت کاری ایشان یا موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان نیز پژوهش‌هایی انجام گرفته است که در زیر به مهم‌ترین آن‌ها اشاره می‌شود. غنی‌زاده و معافیان (۲۰۱۰) به مطالعه رابطه بین خودکارآمدی دبیران زبان انگلیسی و موفقیت آن‌ها در آموزشگاه‌های زبان پرداخته و نقش تجربه تدریس (سنوات خدمت) در خودکارآمدی آن‌ها را بررسی کردند. به این منظور، از ۸۹ دبیر شاغل در آموزشگاه‌های مختلف مشهد خواسته شد تا پرسش‌نامه مقیاس خودکارآمدی دبیران را تکمیل کنند. هم‌زمان پرسش‌نامه مربوط به عوامل موفقیت دبیران زبان خارجی در اختیار دانش‌آموزان قرار گرفت. این پرسش‌نامه عملکرد دبیران را از منظر دانش‌آموزان ارزیابی می‌کرد. نتایج به‌دست‌آمده از بررسی داده‌ها و محاسبات آماری به‌روشنی همبستگی نشان داد که میان موفقیت دبیران و خودکارآمدی آن‌ها، همچنین خودکارآمدی، سابقه تدریس و سن آن‌ها رابطه معناداری وجود دارد.

اکبری و مرادخوانی (۲۰۱۰) به بررسی رابطه بین تجربه، مدرک تحصیلی و خودکارآمدی دبیران زبان انگلیسی پرداختند. بدین منظور، آن‌ها پرسش‌نامه‌ای را در اختیار ۴۴۷ دبیر حاضر در پژوهش قرار دادند که دارای اطلاعات شخصی و مقیاس خودکارآمدی دبیران بود؛ نتایج به‌دست‌آمده از بررسی داده‌ها نشان داد که دبیران باتجربه (با بیش از سه سال سابقه تدریس) در مقایسه با دبیران کم‌تجربه خودکارآمدی بالاتری در زمینه‌های کلی، مشارکت دانش‌آموزان،

اداره کلاس و راهبردهای آموزشی داشتند. در مقابل، یافته‌ها نشان داد، دبیرانی که مدرک مرتبط با زبان انگلیسی داشتند، تنها در مؤلفه مشارکت دانش‌آموزان خودکارآمدی بالاتری نسبت به دبیرانی داشتند که مدرک غیر مرتبط با زبان داشتند.

هانگفو^۱ (۲۰۱۲) به بررسی اثر خودکارآمدی دبیران زبان انگلیسی بر روش تدریس آن‌ها پرداخت. به این منظور، وی ۱۱۲ دبیر زبان انگلیسی شاغل در دانشگاه‌ها و مؤسسات مختلف چین را انتخاب کرده و پرسش‌نامه‌های مربوط به گردآوری داده‌های دموگرافیک، درک دبیر از خودکارآمدی و روش تدریس را در اختیار آن‌ها قرار داد. نتایج تحلیل آماری و رگرسیون چندگانه^۲ نشان داد که دبیران شاغل در دانشگاه، خودکارآمدی بسیار بالاتری در ارتباط با روش‌های تدریس در مقایسه با مدیریت کلاس و مشارکت دانش‌آموزان داشتند. همچنین، یافته‌های وی نشان داد که ایجاد انگیزه اولیه در دانش‌آموزان و حفظ و افزایش این انگیزه، دو روش تدریس مؤثری است که بیشتر در کلاس‌ها استفاده می‌شود. براساس نتایج، خودکارآمدی دبیران تاحدزیادی، پیش‌بینی‌کننده احتمال استفاده از روش‌های تدریس مؤثر توسط دبیران است. این مطالعه وجود رابطه علت و معلولی میان درک دبیران از خودکارآمدی و روش‌های مؤثر تدریس را نشان می‌دهد.

در همین راستا، صفا و قنسولی (۲۰۱۵) رابطه بین خودکارآمدی دبیران زبان انگلیسی و شیوه مدیریت کلاس آن‌ها را بررسی کردند. یافته‌های آن‌ها نشان می‌دهد که رابطه آماری مثبتی بین خودکارآمدی و روش‌های مدیریت مدرسان وجود دارد. افزون بر این، تجربه دبیران با سطوح خودکارآمدی آن‌ها در ارتباط است. براین اساس، می‌توان نتیجه گرفت که تجربه بیشتر دبیران اداره بهتر کلاس را در پی دارد. همچنین قنسولی، خواجوی و محقق (۲۰۱۴) به بررسی نقش خودکارآمدی دبیران زبان انگلیسی و رشد شناختی آن‌ها در پیش‌بینی کارکرد شغلی آن‌ها پرداختند. به این منظور، پرسش‌نامه‌های خودکارآمدی و شناختی در اختیار ۱۰۷ دانشجوی دانشگاه فرهنگیان قرار گرفت. نتایج پژوهش نشان داد که خودکارآمدی و شناخت تأثیر مستقیمی بر کارکرد شغلی دارند و هیچ تفاوتی بین خودکارآمدی مردان و زنان و شناخت آن‌ها وجود ندارد.

در پژوهشی دیگر، قنسولی، الهی و گل‌پرور (۲۰۱۲) به بررسی موفقیت دانشجویان در درس زبان عمومی دانشجویان علوم انسانی، علوم و مهندسی پرداختند. آن‌ها همچنین تأثیر

1. Huangfu
2. Multiple regression analysis

خودکارآمدی را بر موفقیت در درس زبان عمومی بین این سه گروه از دانشجویان بررسی کردند. بنابر نتایج این بررسی، از یک سو رابطه معنادار و مثبتی میان خودکارآمدی دانشجویان دانشگاه و موفقیت آن‌ها در درس زبان عمومی و از سوی دیگر تفاوت معناداری در موفقیت درس زبان عمومی بین این سه گروه از دانشجویان دانشگاه وجود داشت. افزون‌براین، این سه گروه از دانشجویان دانشگاه، تفاوت معناداری از نظر خودکارآمدی داشتند. یافته‌های این مطالعه نشان می‌دهد که توجه و تلاش دبیران درس زبان عمومی به تشویق دانشجویان برای بهره‌گیری از روش‌های بهبود خودکارآمدی می‌تواند در داشتن نمره‌های بالاتر در درس زبان عمومی مؤثر باشد.

صمدی (۲۰۱۳) نقش دانش حرفه‌ای و خودکارآمدی دبیران را در شیوه‌های ارتباطی مثبت و منفی آنان با دانش‌آموزان بررسی کرد. جامعه آماری این پژوهش، دبیران زن پایه سوم راهنمایی شهر تهران بودند که به روش نمونه‌گیری تصادفی چند مرحله‌ای انتخاب شدند. نتیجه‌های بررسی نشان داد که در سبک ارتباطی مثبت، هر دو عامل دانش حرفه‌ای و خودکارآمدی از قدرت پیش‌بینی‌کنندگی چشمگیری برخوردارند، درحالی‌که در سبک ارتباطی منفی تنها دانش حرفه‌ای قدرت پیش‌بینی‌کنندگی دارد. براین اساس، می‌توان نتیجه گرفت که دانش حرفه‌ای دبیر از جمله متغیرهای مهم در فرایند آموزشی است.

موارد یاد شده نشان می‌دهد سرمایه فرهنگی روی عملکرد افراد و همچنین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان تأثیر بسزایی دارد و از آنجا که خودکارآمدی در بهبود عملکرد افراد مؤثر است؛ در ادامه این پژوهش‌ها در بررسی حاضر، تلاش شده است تا تأثیر سرمایه فرهنگی روی خودکارآمدی دبیران بررسی شود.

۳. پرسش‌های پژوهش

۱. آیا میان سرمایه فرهنگی دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه دوم با خودکارآمدی آن‌ها در شهر مشهد رابطه‌ای وجود دارد؟
۲. مهم‌ترین شاخص‌های تأثیرگذار بر میزان سرمایه فرهنگی دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه دوم چیست؟
۳. مهم‌ترین شاخص‌های تأثیرگذار بر میزان خودکارآمدی دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه دوم چیست؟

۴. روش انجام پژوهش (جامعه و نمونه آماری، ابزار گردآوری داده‌ها و روش آماری)

پژوهش حاضر از نوع کاربردی و توصیفی پیمایشی است. دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه دوم که در سال تحصیلی ۹۴-۹۳ این درس را در پایه‌های اول، دوم، سوم و چهارم دبیرستان در نواحی مختلف مشهد تدریس می‌کردند، جامعه آماری پژوهش حاضر را تشکیل می‌دهد. بنابر آمار ارائه شده از جانب سرگروه‌های آموزش زبان انگلیسی نواحی مشهد در سال تحصیلی ۹۴-۹۳، تعداد ۶۰۷ نفر شامل ۳۸۱ زن و ۲۲۶ مرد، تدریس درس زبان انگلیسی را در مدارس دوره متوسطه دوم برعهده داشتند. حجم نمونه، براساس جدول مورگان محاسبه و براین اساس ۲۴۲ نفر با سابقه تدریس دست‌کم ده سال انتخاب شدند. نمونه‌گیری به روش تصادفی ساده انجام پذیرفت. در این بررسی متغیرهای سرمایه فرهنگی و خودکارآمدی دبیران با استفاده از پرسش‌نامه ارزیابی شد.

خدادادی و ذبیحی (۲۰۱۱) اولین بار برای یافتن رابطه میان سرمایه فرهنگی و اجتماعی و موفقیت دانشجویان زبان انگلیسی دانشگاه فردوسی مشهد، از پرسش‌نامه سرمایه فرهنگی و سرمایه اجتماعی که از ۳۵ گویه تشکیل می‌شد (۱۱ گویه مربوط به سرمایه فرهنگی و ۲۴ گویه مربوط به سرمایه اجتماعی) استفاده کردند. گویه‌ها بر اساس گویه‌های گزارش داده شده توسط دیکا^۱ و سینق^۲ (۲۰۰۲) و ولاریو^۳ و وینینگر^۴ (۲۰۰۳) انتخاب شده بود. سپس خدادادی و نظنزی (۲۰۱۲) ۱۱ گویه سرمایه فرهنگی به همراه ۲۰ گویه‌ای که توسط تعدادی از پژوهشگران شناسایی شده بود را در یک پرسش‌نامه واحد تنظیم و آن را روی ۳۸۱ دانشجوی زبان انگلیسی دانشگاه فردوسی مشهد اجرا کردند. پس از اجرای تحلیل عاملی^۵ به داده‌ها و انجام واریماکس^۶ هشت مؤلفه کلی زیر شناسایی شدند.

الف. اندوخته فرهنگی^۷ شامل میزان مطالعه و علاقه‌مندی به مطالعه شعر و آثار ادبی، خرید کتب، داشتن کتابخانه تخصصی و عضویت در کتابخانه‌ها.

1. Dika
2. Singh
3. Laureau
4. Weininger
5. Principal Axis Factoring
6. Varimax with Kaiser Normalization
7. Cultural investment

ب. تقید مذهبی^۱ شامل شرکت در کلاس‌های تفسیر قرآن و حدیث، میزان بازدید از اماکن مذهبی و تماشای برنامه‌های تلویزیونی مذهبی.

ج. میزان توجه و قدردانی از هنر^۲، شامل شرکت در کلاس‌های هنری، بازدید از نمایشگاه‌های هنری، شرکت در تئاتر و نواختن آلات موسیقی.

د. بازدیدهای فرهنگی^۳ شامل بازدید از موزه‌ها، اماکن تاریخی و نمایشگاه‌های صنایع دستی.

ه. تقید فرهنگی^۴ شامل میزان استفاده از اینترنت و مراجعه به سایت‌های خبری و سیاسی، حضور در کلاس‌های ورزشی و تماشای برنامه‌های مستند تلویزیونی.

و. جستار فرهنگی^۵ شامل تماشای اخبار، مطالعه مجلات علمی، خرید روزانه روزنامه، حل جدول کلمات متقاطع در اوقات فراقت.

ز. خانواده فرهنگی^۶ شامل رشد در یک خانواده فرهنگی، روان صحبت کردن و درک راحت افراد از گفته فرد.

ح. خانواده تحصیل کرده^۷ شامل برقراری ارتباط به زبان انگلیسی و مطالعه در اوقات فراغت توسط پدر و مادر.

ط. تحصیلات عالی^۸ شامل علاقه‌مندی به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر.

این پرسش‌نامه که روایی محتوایی آن نیز از نظر متخصصان تأیید شده است (۰/۸۷) در مطالعه خدادای و نظنزی (۲۰۱۲)، در پژوهش حاضر مورد استفاده قرار گرفت. پرسش‌نامه متشکل از ۳۱ گویه است که همگی در طیف لیکرت پنج‌نقطه‌ای با درجه‌های (هیچگاه، به ندرت، گاهی، اغلب و همیشه) سنجیده می‌شوند. به هر پرسش نمره‌ای بین ۱ تا ۵ اختصاص می‌یابد. بنابراین، نمره کل پرسش‌نامه سرمایه فرهنگی برای هر فرد، می‌تواند عددی بین ۳۱ (نشانگر سرمایه فرهنگی پایین) تا ۱۵۵ (نشانگر سرمایه فرهنگی بالا) باشد. چنان‌که در بالا ذکر

1. Religious commitment
2. Artistic appreciation
3. Cultural visits
4. Cultural commitment
5. Cultural curiosity
6. Cultured family
7. Literate family
8. Higher education

شد، پرسش‌نامه اصلی دارای هشت مؤلفه است؛ عامل‌های استخراج شده از پژوهش حاضر نیز در ابتدا مشابه پرسش‌نامه اصلی بود، ولی پس از انجام عملیات آماری، مؤلفه خانواده فرهنگی حذف شد.

پرسش‌نامه خودکارآمدی نیز برگرفته از نسخه ولفولک^۱ و هوی^۲ (۱۹۹۰) براساس نسخه گیبسون^۳ و دمبو^۴ (۱۹۸۴) است. اصل پرسش‌نامه به زبان انگلیسی بود و در بیش از ۲۰۰ بررسی مورد استفاده قرار گرفت و روایی محتوایی آن در مطالعات مختلف بین ۰/۷ تا ۰/۹ گزارش شده است (ولفولک و هوی، ۱۹۹۰، ص. ۸۴). چون اصل پرسش‌نامه به زبان انگلیسی بود و ترجمه فارسی آن موجود نبود، پرسش‌نامه انگلیسی به زبان فارسی ترجمه و برای اینکه مشخص شود آیا ترجمه فارسی با دقت همان مطالب اصل پرسش‌نامه انگلیسی را می‌سنجد و ترجمه آن به درستی انجام شده از روش بازترجمه استفاده شد؛ یعنی پرسش‌نامه انگلیسی که به زبان فارسی ترجمه شده بود، دوباره به وسیله دو فرد مسلط به زبان انگلیسی ترجمه و سپس دو ترجمه انگلیسی با یکدیگر و در نهایت با اصل پرسش‌نامه انگلیسی مقایسه شدند و بدین ترتیب روایی محتوایی پرسش‌نامه ترجمه شده به فارسی بررسی و تأیید شد. این سازه از ۲۲ گویه تشکیل شده است که همگی در طیف لیکرت شش درجه‌ای با درجه‌های (کاملاً مخالفم، مخالفم، تاحدودی مخالفم، تاحدودی موافقم، موافقم و کاملاً موافقم) سنجیده می‌شوند. هر گزینه نمره‌ای بین ۱ تا ۶ دریافت می‌کند. بنابراین، نمره کل این پرسش‌نامه برای هر شخص، می‌تواند مقداری بین ۲۲ (نشانگر خودکارآمدی پایین) تا ۱۲۲ (نشانگر خودکارآمدی بالا) باشد این پرسش‌نامه دو مؤلفه کلی زیر را ارزیابی کرد.

الف. خودکارآمدی تدریس^۵

ب. خودکارآمدی تدریس شخصی^۶

چنان‌که در بالا گفته شد، پرسش‌نامه اصلی دارای دو مؤلفه است، ولی عامل‌های استخراج شده پژوهش حاضر، شامل سه معیار کارآمدی روش‌های تدریس، کارآمدی عوامل محیطی و

1. Woolfolk
2. Hoy
3. Gibson
4. Dembo
5. Teaching efficacy
6. Personal teaching efficacy

کارآمدی مدیریت کلاس است که مؤلفه کارآمدی عوامل محیطی پس از انجام عملیات آماری حذف شد. در جدول‌های (۱) و (۲) مؤلفه‌های هر دو پرسش‌نامه استفاده شده در پژوهش به تفکیک پرسش‌های مربوطه ذکر شده است.

جدول (۱): مؤلفه‌های پرسش‌نامه سرمایه فرهنگی به تفکیک پرسش‌های مربوطه

مؤلفه	پرسش‌های مربوطه
اندوخته فرهنگی	۷، ۸، ۹، ۱۰، ۲۹، ۲۰
تقید مذهبی	۱۴، ۱۵، ۱۶، ۲۵
علاقه به موسیقی و هنر	۱، ۳، ۲، ۳۰، ۳۱
بازدیدهای فرهنگی	۴، ۵
تقید فرهنگی	۶، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴
جستار فرهنگی	۱۱، ۱۲، ۱۳، ۲۶
خانواده فرهنگی	۱۷، ۱۸، ۱۹
خانواده تحصیل کرده	۲۷، ۲۸

جدول (۲): مؤلفه‌های پرسش‌نامه خودکارآمدی به تفکیک پرسش‌های مربوطه

مؤلفه	پرسش‌های مربوطه
کارآمدی روشهای تدریس	۱، ۵، ۶، ۷، ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۱۸، ۲۲
کارآمدی مدیریت کلاس	۸، ۱۶، ۱۷، ۲۱، ۱۹
کارآمدی عوامل محیطی	۲، ۳، ۴، ۹، ۲۰، ۱۳، ۱۰

برای بررسی پایایی درونی پرسش‌نامه‌های سرمایه فرهنگی و خودکارآمدی براساس شیوه مقیاس‌سازی این ابزار، که به صورت ترتیبی است، از ضریب آلفای کرونباخ^۱ استفاده شد.

1. Cronbach's Alfa

بدین منظور، طرح پیش‌آزمون (پایلوت) روی نمونه‌ای ۲۰ عضوی از جامعه آماری اجرا شده و ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسش‌نامه و مؤلفه‌های آن محاسبه شد. پس از گردآوری داده‌ها در مرحله پیش‌آزمون برای دو پرسش‌نامه سرمایه فرهنگی و خودکارآمدی، ضریب آلفای این پرسش‌نامه‌ها به ترتیب ۰/۹۳۹ و ۰/۹۳۴ به دست آمد، همچنین اطلاعات فردی دبیران از قبیل ناحیه محل خدمت، سابقه تدریس و جنسیت مورد پرسش قرار گرفت. در تحلیل آماری، ابتدا به توصیف مشخصات عمومی آزمودنی‌ها پرداخته شد. سپس پایایی درونی ابزار پژوهش مورد ارزیابی قرار گرفت. پس از آن همبستگی بین اجزای آن تحلیل شد. سپس طرحواره پژوهش بررسی شد تا پس از احراز کفایت آن، از نتایج این طرحواره برای پاسخ‌گویی به پرسش‌های پژوهش استفاده شود. نرم‌افزارهای مورد استفاده برای بررسی‌های آماری SPSS نسخه ۲۳ و Amos نسخه ۲۳ اند.

۵. نتایج (تجزیه و تحلیل داده‌ها)

۵-۱. توصیف متغیرهای جمعیت شناختی

۷۰ درصد دبیران حاضر در نمونه زن و ۳۰ درصد بقیه مرد بودند. تحصیلات ۶۶ درصد آنان لیسانس و حدود ۳۳ درصد فوق لیسانس بود. از بین هفت ناحیه آموزش و پرورش شهر مشهد، ۲۲ درصد دبیران نمونه به ناحیه ۴ تعلق داشتند. ۱۷ درصد از ناحیه ۶ انتخاب شده بودند. کمترین درصد نمونه (۱۰ درصد) متعلق به دو ناحیه ۲ و ۳ بود. میانگین سنی این دبیران ۴۳ سال با انحراف معیار ۴ سال و میانگین سابقه کاری آنان ۲۱/۲ سال با انحراف معیار ۴/۲ است.

۵-۲. تحلیل داده‌ها

پیش از بررسی طرحواره پژوهش، لازم بود تا پایایی درونی ابزار پژوهش، یا همان پرسش‌نامه‌های سرمایه فرهنگی و خودکارآمدی بررسی شود. برای این کار، ضریب آلفای کرونباخ مورد استفاده قرار گرفت که مقادیر آن در جدول (۳) ارائه شده است.

جدول (۳): نتایج بررسی پایایی مؤلفه‌های پرسش‌نامه‌های پژوهش

ضریب پایایی	مؤلفه	پرسش‌نامه
۰/۸۵	تقید مذهبی	سرمایه فرهنگی
۰/۸۱	علاقه به موسیقی	
۰/۷۸	تقید فرهنگی	
۰/۷۶	جستار فرهنگی	
۰/۹۱	اندوخته فرهنگی	
۰/۸۵	خانواده فرهنگی	
۰/۸۰	خانواده تحصیل کرده	
۰/۷۲	بازدیدهای فرهنگی	
۰/۷۵	کارآمدی روش‌های تدریس	
۰/۹۱	کارآمدی عوامل محیطی	
۰/۸۳	کارآمدی مدیریت کلاس	

مطابق با جدول (۳) برای تمام مؤلفه‌های هر دو پرسش‌نامه سرمایه فرهنگی و خودکارآمدی، مقادیر ضرایب پایایی بیشتر از ۰/۷ است. بنابراین، پایایی درونی هر دو پرسش‌نامه مورد تأیید است.

در ادامه جدول ضرایب همبستگی پیرسون برای پرسش‌نامه سرمایه فرهنگی در جدول (۲) به‌نمایش درآمده است.

جدول (۴): ضرایب همبستگی برای پرسش نامه سرمایه فرهنگی

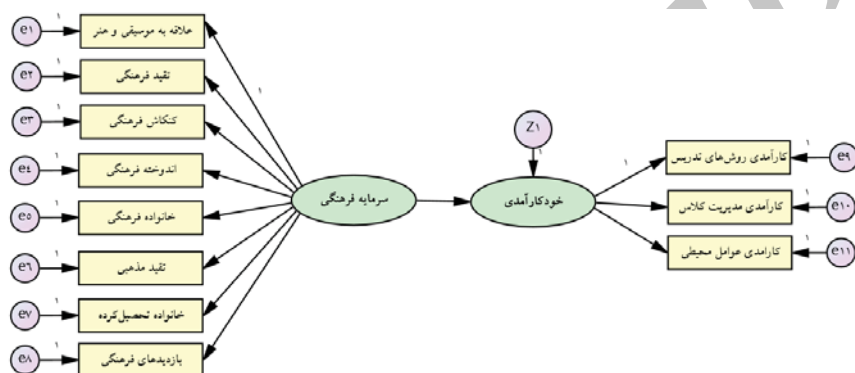
مؤلفه	علاقه به موسیقی	علاقه به موسیقی	علاقه به موسیقی	علاقه به موسیقی	علاقه به موسیقی	علاقه به موسیقی	علاقه به موسیقی
علاقه به موسیقی							
تقید فرهنگی	۰/۵۵						
جستار فرهنگی	۰/۵۱	۰/۵۳					
اندوخته فرهنگی	۰/۴۳	۰/۴۱	۰/۴۲				
خانواده فرهنگی	۰/۱۹	۰/۲۱	۰/۲۹	۰/۱۷			
تقید مذهبی	۰/۵۷	۰/۶۴	۰/۶۴	۰/۴۰	۰/۱۸		
خانواده تحصیل کرده	۰/۳۲	۰/۴۰	۰/۵۰	۰/۳۳	۰/۰۹	۰/۳۹	
بازدیدهای فرهنگی	۰/۴۳	۰/۴۹	۰/۶۶	۰/۳۳	۰/۲۲	۰/۵۴	۰/۴۱

در جدول (۴) همه ضرایب همبستگی در سطح ۵ درصد معنادارند، به جز ضریب همبستگی بین علاقه به موسیقی و خانواده تحصیل کرده که با رنگی مجزا مشخص شده است. با توجه به مقادیر ضرایب همبستگی، بیشتر مقادیر آن بین ۰/۴ تا ۰/۶ اند. البته در این میان ضرایب همبستگی کوچک تر از ۰/۴ نیز به چشم می خورد. در ادامه ضرایب همبستگی برای پرسش نامه خودکارآمدی ارائه شده است.

جدول (۵): ضرایب همبستگی برای پرسش نامه خودکارآمدی

مؤلفه	کارآمدی روش های تدریس	کارآمدی روش های تدریس	کارآمدی روش های تدریس
کارآمدی روش های تدریس			
کارآمدی عوامل محیطی		۰/۰۶	
کارآمدی مدیریت کلاس		۰/۵۰	۰/۰۵

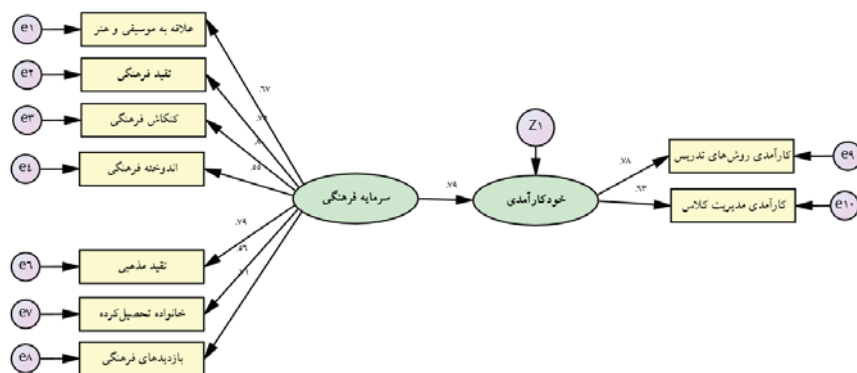
در جدول (۵) ضرایب همبستگی بین کارآمدی عوامل محیطی با کارآمدی روش‌های تدریس و کارآمدی مدیریت کلاس معنادار نیستند و تنها ضریب همبستگی معنادار مربوط به کارآمدی مدیریت کلاس و کارآمدی روش‌های تدریس با مقدار ۰/۵۰ است. در ادامه طرحواره پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. این طرحواره در شکل (۱) به‌نمایش درآمده است.

شکل (۱): طرحواره پژوهش

در طرحواره شکل (۱) برای کارآمدی عوامل محیطی مقدار t کوچک‌تر از $1/96$ است. بنابراین، در سطح ۹۵ درصد معنادار نیست. همچنین ضریب استاندارد برای خانواده فرهنگی برابر با $0/28$ است که کوچک‌تر از مقدار حداقل $0/5$ است. بنابراین، این دو متغیر از طرحواره حذف شدند و طرحواره بدون حضور آن‌ها دوباره بررسی شد. نتایج طرحواره اصلاح‌شده در شکل (۲) به‌نمایش درآمده است.

شکل (۲): طرحواره پژوهش پس از اعمال اصلاحات در حالت تخمین استاندارد

در شکل (۲) ضریب استاندارد هر متغیر نیز به نمایش درآمده است. در این طرحواره برای همه متغیرها مقدار t بزرگتر از $1/96$ و هم چنین مقادیر ضرایب استاندارد همگی متغیرها بزرگتر از $0/5$ است. از طرف دیگر گویه‌های برازندگی آن به صورت $\chi^2/df = 2/82$ و $RMSEA = 0/08$ ، $TLI = 0/92$ ، $CFI = 0/95$ ، $(df = 26, \chi^2 = 73/36)$ و $SRMR = 0/04$ هستند. برازش مناسب این طرحواره به داده‌های جمع‌آوری شده، تأیید می‌شود. در این طرحواره همچنین مربع همبستگی چندگانه^۱ برای خودکارآمدی $0/62$ به دست آمده است که نشان می‌دهد ۶۲ درصد از دگرگونی‌های خودکارآمدی توسط سرمایه فرهنگی تبیین می‌شود.

در ادامه با توجه به نتایج به دست آمده از بخش بررسی داده‌ها به پاسخ‌گویی پرسش‌های پژوهش پرداخته می‌شود.

۳-۵. پرسش اول پژوهش

آیا میان سرمایه فرهنگی دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه دوم با خودکارآمدی آن‌ها در شهر مشهد رابطه‌ای وجود دارد؟

در بخش‌های پیش طی طرحواره اندازه‌گیری کلی تأیید شد که مؤلفه‌ها برای سرمایه فرهنگی شامل علاقه به موسیقی و هنر، تقید فرهنگی، جستار فرهنگی، اندوخته فرهنگی،

1. Squared Multiple Correlation

خانواده فرهنگی، تقید مذهبی، خانواده تحصیل کرده و بازدیدهای فرهنگی و برای خودکارآمدی شامل کارآمدی روش‌های تدریس، کارآمدی عوامل محیطی و کارآمدی مدیریت کلاس هستند. مطابق با نتایج طرحواره اندازه‌گیری کلی، مؤلفه خانواده فرهنگی در تبیین سرمایه فرهنگی و مؤلفه کارآمدی عوامل محیطی در تبیین خودکارآمدی از معناداری کافی برخوردار نبودند. بنابراین، از این طرحواره حذف شدند. در پایان برازش طرحواره ساختاری پژوهش بررسی شد که طی آن سرمایه فرهنگی به‌عنوان متغیر مستقل و خودکارآمدی دبیران به‌عنوان متغیر وابسته اعمال نقش می‌کردند. شاخص‌های برازندگی طرحواره نهایی پژوهش نشان داد که این طرحواره به‌خوبی به داده‌های جمع‌آوری شده برازش می‌یابد؛ اما بررسی مقدار t برای ضریب بین سرمایه فرهنگی و خودکارآمدی نشان داد که این ضریب با مقدار $0/79$ معنادار است. بنابراین، در پاسخ به پرسش اصلی پژوهش می‌توان چنین گفت:

میان سرمایه فرهنگی دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه دوم با خودکارآمدی آن‌ها در شهر مشهد رابطه‌ای معنادار وجود دارد.

۴-۵. پرسش دوم پژوهش

مهم‌ترین شاخص‌های تأثیرگذار بر میزان سرمایه فرهنگی دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه دوم چیست؟

طی بخش‌های پیش شاخص‌های سرمایه فرهنگی به‌لحاظ پایایی درونی ابزار پژوهش و همچنین کفایت حضور آن‌ها در طرحواره پژوهش مورد بررسی قرار گرفت. بر اساس نتایج طرحواره، فقط شاخص خانواده فرهنگی از کفایت لازم در طرحواره برخوردار نبود و حذف شد. بنابراین، طرحواره با حضور سایر مؤلفه‌ها تشکیل و نتایج آن در شکل (۲) ارائه شد. حال برای شناسایی مهم‌ترین مؤلفه‌های سرمایه فرهنگی می‌توان از نتایج مدل ساختاری (شکل ۲) استفاده و مؤلفه‌های سرمایه فرهنگی را اولویت‌بندی کرد. این اولویت‌بندی در جدول (۶) ارائه شده است.

جدول (۶) اولویت‌بندی مؤلفه‌های سرمایه فرهنگی

رتبه	ضریب	مؤلفه
۱	۰/۸۰	جستار فرهنگی
۲	۰/۷۹	تقید مذهبی
۳	۰/۷۵	تقید فرهنگی
۴	۰/۷۱	بازدیدهای فرهنگی
۵	۰/۶۷	علاقه به موسیقی و هنر
۶	۰/۵۶	خانواده تحصیل کرده
۷	۰/۵۵	اندوخته فرهنگی

بر اساس داده‌های جدول (۶) می‌توان نتیجه گرفت که از آنجاکه جستار فرهنگی با ضریب ۰/۸ مهم‌ترین جز تشکیل‌دهنده سرمایه فرهنگی است، بنابراین با افزایش این مؤلفه می‌توان سرمایه فرهنگی افراد را افزایش داد. افزایش جستار فرهنگی از طریق افزایش شاخص‌های آن یعنی مطالعه کتاب، روزنامه و مجلات علمی امکان‌پذیر است. تقید مذهبی با ضریب ۰/۷۹ از دیگر مؤلفه‌های مهم است و شرکت در کلاس‌های تفسیر قرآن و حدیث، بازدید از اماکن مذهبی و تماشای برنامه‌های تلویزیونی مذهبی در افزایش آن تأثیر دارد. همچنین تقید فرهنگی با ضریب ۰/۷۵ به‌عنوان عامل اثرگذار دیگری در سرمایه فرهنگی است که تماشای برنامه‌های علمی و مستند تلویزیون، شرکت در کلاس‌های ورزشی، بازدید از سایت‌های خیری و استفاده از اینترنت برای انجام امور روزمره که از شاخص‌های آن به‌شمار می‌روند، در افزایش این مؤلفه مؤثر است.

۵-۵. پرسش سوم پژوهش

مهم‌ترین شاخص‌های تأثیرگذار بر میزان خودکارآمدی دبیران زبان انگلیسی دوره متوسطه دوم چیست؟

مطابق با نتایج به‌دست آمده از تحلیل داده‌ها، پایایی درونی شاخص‌های خودکارآمدی مورد تأیید است. اما در طرحواره پژوهش، کارآمدی عوامل محیطی از کفایت لازم برخوردار نبود و

در نتیجه از طرحواره حذف شد. بنابراین، طرحواره با حضور سایر مؤلفه‌ها تشکیل و نتایج آن در شکل (۲) ارائه شد. حال برای شناسایی مهم‌ترین مؤلفه‌های خودکارآمدی از نتایج طرحواره استفاده و نتایج آن در جدول (۷) ارائه می‌شود.

جدول (۷): اولویت‌بندی مؤلفه‌های خودکارآمدی

رتبه	ضریب	مؤلفه
۱	۰/۷۸	کارآمدی روش‌های تدریس
۲	۰/۶۲	کارآمدی مدیریت کلاس

مطابق با جدول (۷)، از بین دو مؤلفه خودکارآمدی، مؤلفه کارآمدی روش‌های تدریس با ضریب ۰/۷۸ در جایگاه اول قرار گرفته است. مؤلفه کارآمدی مدیریت کلاس نیز با ضریب ۰/۶۲ در جایگاه دوم قرار دارد. بر این اساس می‌توان استدلال کرد که انتخاب روش‌های نوین آموزشی، انتخاب روش‌های مؤثر برای مدیریت کلاس و اتخاذ روش‌های مناسب برای برقراری ارتباط با دانش‌آموز به بهبود باور خودکارآمدی در دبیران کمک می‌کند.

۶. بحث و نتیجه‌گیری

۶-۱. تبیین پرسش‌های پژوهش

در این پژوهش به پرسش اصلی پژوهش پاسخ داده شد و مشخص شد که سرمایه فرهنگی دبیران بر خودکارآمدی آن‌ها اثر مثبتی دارد. در طی پاسخ‌گویی به پرسش دوم و سوم، شاخص‌های موجود در سرمایه فرهنگی و خودکارآمدی و رابطه میان آن‌ها بررسی شد. باتوجه به اولویت‌بندی انجام‌شده، مؤلفه جستار فرهنگی در جایگاه اول بین سایر مؤلفه‌های سرمایه فرهنگی قرار گرفته است. پس از آن مؤلفه تقید مذهبی قرار گرفت که البته مقدار تفاوت ضریب آن با جستار فرهنگی بسیار کم است. جایگاه سوم نیز به تقید فرهنگی اختصاص یافته است. به همین ترتیب، بازدیدهای فرهنگی، علاقه به موسیقی و هنر و خانواده تحصیل‌کرده به ترتیب در اولویت‌های چهارم، پنجم و ششم قرار گرفته‌اند؛ اما آخرین رتبه به اندوخته فرهنگی تعلق یافت. از بین دو مؤلفه خودکارآمدی، مؤلفه کارآمدی روش‌های تدریس در جایگاه اول و مؤلفه کارآمدی مدیریت کلاس نیز در جایگاه دوم قرار گرفت.

۲-۶. ارتباط یافته‌های پژوهش با پیشینه پژوهش

در این بخش با توجه به نتایج به دست آمده از این پژوهش، به مقایسه آن با دستاوردهای به دست آمده از پژوهش‌های دانشمندان در پیشینه پژوهش می‌پردازیم.

بورديو (۱۹۹۷) به این واقعیت دست یافت که کودکان طبقات بالای جامعه، تحت تأثیر سرمایه‌های فرهنگی پدر و مادر بوده و در مقایسه با کودکان طبقات پایین جامعه، امکان موفقیت بیشتری برای آن‌ها فراهم است. در نتایج پژوهش حاضر نیز مشاهده شد، دبیرانی که از سرمایه فرهنگی بیشتری برخوردارند، خودکارآمدتر بوده و در تدریس و اداره کلاس و برقراری ارتباط با دانش‌آموزان موفق‌ترند.

جگر (۲۰۰۹) به وجود رابطه معناداری میان توانایی خواندن دانش‌آموزان و ذخیره سرمایه فرهنگی پدر و مادر، همانند منابع آموزشی و ارتباطات فرهنگی پی‌برد. در نتایج پژوهش حاضر نیز ملاحظه کردیم که مطالعه روزنامه، کتاب، مجله، حل جدول، تماشای برنامه‌های علمی و مستند تلویزیون، بازدید از سایت‌های خبری در افزایش سرمایه فرهنگی دبیران تأثیر بسزایی دارد و دبیرانی که از این مهارت‌ها بیشتر برخوردارند، ساعت‌هایی از کلاس را به بحث و گفت‌وگوی آزاد با دانش‌آموزان درباره این موارد اختصاص می‌دهند و مهارت‌های مطالعه را در دانش‌آموزان خود تقویت می‌کنند.

خدایی (۲۰۰۷) و نوغانی (۲۰۱۲) بدین نتیجه دست یافتند که سرمایه اقتصادی و فرهنگی پدر و مادر احتمال قبولی دانش‌آموزان را افزایش می‌دهد. نتایج پژوهش حاضر نیز نشان داد که از آنجایی که دبیران نیز مانند پدران و مادران در ارتباط نزدیک و بلندمدت با دانش‌آموزان قرار دارند، سرمایه فرهنگی دبیران نقش بسزایی در افزایش خودکارآمدی آنان و در نتیجه موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دارد.

خدادادی و مختاری (۲۰۱۳) در پژوهش‌های خود به این نتیجه رسیدند که بین عامل سطح سواد و تحصیلات پدر و مادر با پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. در بخش پاسخ به پرسش دوم پژوهش حاضر دریافتیم که خانواده تحصیل کرده، ششمین شاخص از هفت شاخص اثرگذار در مؤلفه‌های سرمایه فرهنگی دبیران را تشکیل می‌دهد که می‌تواند در افزایش باور خودکارآمدی و متعاقب آن بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان نقش مؤثری را ایفا کند.

در بحث خودکارآمدی صفا و قنسولی (۲۰۱۵) و هانگفو (۲۰۱۳) در طی بررسی خود دریافتند خودکارآمدی بر روش تدریس دبیران و شیوه مدیریت کلاس توسط آن‌ها اثر مثبتی

دارد. در جریان این پژوهش نیز مشخص شد، سرمایه فرهنگی دبیران بر روش‌های تدریس و مدیریت کلاس که از مؤلفه‌های خودکارآمدی‌بند، تأثیر بسزایی دارد.

باتوجه به موارد نام‌برده می‌توان نتیجه گرفت که براساس مطالعات انجام‌گرفته در پیشینه پژوهش سرمایه فرهنگی پدر و مادر بر عملکرد تحصیلی فرزندان آنان در مدرسه تأثیر بسزایی دارد. از این‌رو، از آنجایی که دبیران نیز مانند پدر و مادر در ارتباط نزدیک و بلندمدت با دانش‌آموزان قرار دارند، براساس نتایج به‌دست‌آمده از پژوهش، سرمایه فرهنگی دبیران نیز نقش بسزایی در افزایش خودکارآمدی و در پی آن در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان ایفا می‌کند.

۳-۶. نتیجه‌گیری کلی

با توجه به نتایج پیش‌گفته می‌توان نتیجه گرفت مطالعه روزنامه، کتاب، مجله، حل جدول، تماشای برنامه‌های علمی و مستند تلویزیون، بازدید از سایت‌های خبری، شرکت در کلاس‌های قرآن و حدیث، بازدید از صنایع هنری، موزه و مکان‌های تاریخی، شرکت در کلاس‌های ورزشی، هنری و موسیقی که همگی از شاخص‌های هفت مؤلفه سرمایه فرهنگی به‌شمار می‌روند، در افزایش سرمایه فرهنگی دبیران تأثیر بسزایی دارند و با توجه به یافتن رابطه مثبت بین سرمایه فرهنگی و خودکارآمدی منجر به افزایش باور خودکارآمدی آنان می‌شود. با توجه به اینکه جستار فرهنگی، تقید مذهبی، تقید فرهنگی و بازدیدهای فرهنگی به ترتیب از مهم‌ترین مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده سرمایه فرهنگی و مؤلفه کارآمدی روش‌های تدریس مهم‌ترین مؤلفه تشکیل‌دهنده خودکارآمدی شناسایی شدند در ادامه نقش شاخص‌های آنان در افزایش سرمایه فرهنگی و خودکارآمدی دبیران زبان انگلیسی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

مطالعه یکی از شاخص‌های تشکیل‌دهنده جستار فرهنگی است. بررسی‌های جامعه‌شناسان نشان داده است که در میان جامعه فرهنگی دبیران نیز به‌علت‌های بسیار، میزان مطالعه اعم از منابع مورد نیاز برای تدریس و مجله‌ها، رشد درخور توجهی ندارد و باید کوشید تا میزان مطالعه در بین افراد افزایش یابد (آمار واقعی سرانه کتاب‌خوانی در ایران، ۱۳۹۰). با برگزاری مسابقات علمی و اتخاذ روش‌های مناسب توسط سیاستمداران آموزش و پرورش می‌توان انگیزه مطالعه را در میان دبیران افزایش داد. در شرایطی که دبیری یک کتاب را برای مدت ۲۰ سال تدریس می‌کند، ممکن است نیاز چندانی برای به‌روز بودن و مطالعه در زمینه رشته تدریس در خود حس نکند، با تغییر و به‌روزر کردن کتاب‌ها و منابع تدریس و انجام‌دادن

آزمون‌های علمی صلاحیت‌های تدریس می‌توان انگیزه مطالعه در بین افراد را افزایش داد. شرکت در کلاس‌های قرآن و حدیث یکی از شاخص‌های تشکیل‌دهنده تقید مذهبی است. به دلیل مشغله‌های روزمره، شرکت دبیران در کلاس‌های قرآن و حدیث نیز کاهش یافته است. با برگزاری دوره‌های ضمن خدمت نظیر روخوانی و تفسیر قرآن و کلاس‌های حدیث می‌توان میزان شرکت دبیران را در این کلاس‌ها افزایش داد.

شرکت در فعالیت‌های ورزشی یکی از شاخص‌های تشکیل‌دهنده تقید فرهنگی است. با برگزاری مسابقات و رقابت‌های ورزشی سالم در میان دبیران، میزان مشارکت آنان در این فعالیت‌ها افزایش می‌یابد استفاده از اینترنت از دیگر شاخص‌های تقید فرهنگی است. با قرار گرفتن در عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات و بهبود نظریه‌های آموزشی، هوشمندسازی مدرسه‌ها از جایگاه خاصی برخوردار شده است. تأکید سند تحول بنیادین سبب شده تا شیوه‌نامه هوشمندسازی مدرسه‌ها تدوین و در اختیار آن‌ها قرار گیرد. سند تحول در کلیه مراحل به‌لزوم استفاده از فن‌آوری‌های جدید و بازتعریف ارزش‌ها و شیوه‌های آموزشی پرداخته است (سبزواری، ۲۰۱۲). بنابراین با توجه به رشد روزافزون فن‌آوری اطلاعات و لزوم مجهز نمودن مدرسه‌ها به هوشمندسازی، برگزاری دوره‌های آموزشی آشنایی با نحوه استفاده از فن‌آوری اطلاعات و هوشمندسازی برای دبیران زبان نیاز است. همچنین، با فراهم آوردن امکان بازدیدهای دسته‌جمعی (که از شاخص‌های مؤلفه بازدیدهای فرهنگی به‌شمار می‌رفت) برای دبیران و دانش‌آموزان از موزه، مکان‌های تاریخی و گالری صنایع دستی و غیره می‌توان گامی در راستای افزایش سرمایه فرهنگی دبیران برداشت.

مؤلفه کارآمدی روش‌های تدریس به‌عنوان مهم‌ترین شاخص تشکیل‌دهنده خودکارآمدی است. شماری از دبیران از روش‌های قدیمی مثل روخوانی و ترجمه متون زبان انگلیسی و روش سخنرانی در تدریس زبان انگلیسی استفاده می‌کنند، از این‌رو، کلاس‌ها برای دانش‌آموزان خسته‌کننده‌اند. همچنین، نمی‌توانند کلاس را به‌درستی اداره کنند و در برقراری ارتباط مثبت با دانش‌آموزان بی‌انگیزه و مشکل‌دار ناتوانند. از سویی دیگر، تعدادی از روش‌های جدید تدریس، شرکت‌دادن دانش‌آموزان در فعالیت‌های کلاسی و ایجاد انگیزه در آن‌ها استفاده می‌کنند. از این‌رو، افزایش باور خودکارآمدی موجب کاربرد روش‌های آموزشی نوین، انتخاب راهبردهای مؤثر برای اداره و مدیریت کلاس و چگونگی برقراری ارتباط بهتر با دانش‌آموز می‌شود که همگی به‌عنوان شاخص‌های تشکیل‌دهنده خودکارآمدی محسوب می‌شوند.

در مجموع بهبود تمام عوامل یادشده منجر به افزایش سرمایه فرهنگی و افزایش باور خودکارآمدی در بین دبیران می‌شود و سرانجام فرد به موفقیت‌های بیشتری در آموزش زبان انگلیسی دست می‌یابد.

در پایان، در راستای نتایج پژوهش، نیاز است تا بین دبیران باتجربه و کم‌تجربه بیشتری برقرار شود تا از این طریق بتوان عواملی که روی سرمایه فرهنگی و خودباوری دبیران تأثیر می‌گذارد، شناسایی و آن را در اختیار دبیران کم‌تجربه قرار داد. علاوه بر این، نیاز است که پژوهش‌های بیشتری انجام شود تا مشخص شود در درازمدت چه عواملی می‌تواند بر خودباوری و سرمایه فرهنگی دبیران تأثیر بگذارد.

دست‌آورد به دست آمده از این پژوهش می‌تواند در نظام آموزشی زبان انگلیسی در مدارس استفاده شود تا با ارتقای سرمایه فرهنگی دبیران و تأثیر آن در خودکارآمدی ایشان و گزینش روش‌های تدریس نوین و مناسب برای مدیریت کلاس، بتوان زمینه موفقیت بیشتر دانش‌آموزان در زمینه یادگیری زبان انگلیسی را فراهم کرد. آموزش و پرورش می‌تواند از این پژوهش‌ها استفاده کند و آن را در اختیار دیگر سیاست‌گذاران آموزشی قرار دهد تا بتوان به‌بهترین وجه ممکن به جامعه دبیران و به‌ویژه به دانش‌آموزان خدمت کرد.

منابع

- Abdollahi, B. (2006). The role of self-efficacy in empowering employees. *Monthly Tadbir*, 17(168), 105-126.
- Akbari, R., & Moradkhani, S. (2010). Iranian English teachers' self-efficacy: Do academic degree and experience make a difference? *Pazhuhesh-e Zabanha-ye Khareji*, 56, 25-47.
- Aschaffenburg, K., & Mass, I. (1997). Cultural and educational careers: The dynamics of social reproduction. *American Sociological Review*, 62(4), 573-587.
- Bandura, A. (1995). *Self-efficacy in changing societies*. Cambridge University Press.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman and Company.
- Bourdieu, P. (1997). The forms of capital. In A. H. Halsey, H. Lauder, P. Brown, & A. Stuart Wells (Eds.), *Education, culture, economy Society* (pp. 46-59). Oxford: Oxford University Press.
- Dika, S. L., Singh, K. (2002). Applications of Social Capital in Educational Literature: A Critical Synthesis. *Review of Educational Research*, 72 (1), 31-60.

- Di Maggio, P. (1982). Cultural capital and school Success: The impact of status culture participation of the grades of U.S high school students. *American Sociological Review*, 47(2), 189-201.
- Ghanizadeh, A., & Moafian, F. (2010). The Relationship between Iranian EFL teachers' sense of self-Efficacy and their pedagogical success in language institutes. *Asian EFL Journal*, 13(2), 249-272.
- Ghonsooly, B., Elahi, M. & Golparvar, S. E. (2012). General English University Students' Self-efficacy and their Achievement. *Iranian EFL Journal*, 8(3), 153-173.
- Ghonsooly, B., Khajavy, P., & Mohaghegh Mahjoobi, F. (2014). Self-efficacy and metacognition as predictors of Iranian teacher trainees' academic performance: A path analysis approach. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 98, 590-598.
- Gibson, S., & Dembo, M. (1984). Teacher efficacy: A construct validation. *Journal of Educational Psychology*, 76(4), 569-582.
- Huangfu, W. (2012). Effects of EFL teachers' self-efficacy on motivational teaching behaviors. *Asian Social Science*, 15(8), 68-74.
- Karimzadeh, M., Razaviyeh, A., & Esfandiyari, M. (2012). Assessing the model of self-efficacy beliefs of teachers as determining their job satisfaction and academic achievement of students. *Pazhuhesh dar Barnameye Darisi Journal*, 9(5), 95-107.
- Khodadady, E., & Zabihi, R. (2011). Social and cultural capital: Underlying factors and their relationship with the school achievement of Iranian university Student. *International Education Studies*, 4(2), 63-71.
- Khodadady, E., & Natanzi, M. (2012). Designing and validating a scale measuring cultural capitals of Iranian university students majoring in English. *Theory and Practice in Language Studies*, 2(8), 1627-1634.
- Khodadady, E., & Mokhtary, M. (2013). Cultural capital and English language achievement at grade three in Iranian high schools. *Journal of Language Teaching and Research*, 4(4), 715-723.
- Khodayee, E. (2009). The Relationship between the economic and cultural capital of parents with the possibility of passing their students on entrance examination in 1385. *Journal of Anjoman Amuzesh Ali Iran*, 4(1), 65-84.
- Jæger, M. M. (2009). Equal access but unequal outcomes: Cultural capital and educational choice in a meritocratic society. *Social Forces*, 87(4), 1943-1971.
- Lareau, A., & Weininger, E. B. (2003). Cultural capital in educational research: A critical assessment. *Theory and Society*, 32(5), 567-606.
- Malik, A. H., & Mohammed, A.E.A. (2014). English as cultural capital: EFL teachers' perceptions: A cross-cultural study. *Journal of Sociological Research*, 5(2), 63-74.

- Noghani, M. (2012). The effect of the inequality of cultural capital on the academic success of preuniversity students in access to higher education. *Journal of Talim va Tarbiyat*, 23(3), 71-101.
- Sabzevari, M. (2013). *Miracles of school intelligence*. Monthly Iran Cheshmandaz, 82, 42-43.
- Safa, S., & Ghonsooly, B. (2015). Examining the relationship among sense of self-efficacy teaching experience and beliefs about classroom management: A case of Iranian EFL Teachers. *Journal of Applied Linguistics and Language Research*, 2(8), 273-283.
- Samadi, M. (2013). The Role of professional knowledge and self-efficacy of teachers on the positive and negative communication styles them with students. *Journal of Motaleaat, Ravanshenasi Tarbiyati*, 17(9), 105-126.
- Tebyan. (2011). *Real per capita statistics on reading books in Iran*. Retived from <http://article.tebyan.net/187204>.
- Tschannen-Moran, M., & Woolfolk Hoy, A. (2007). The different antecedents of self-efficacy beliefs of novice and experienced teachers. *Teaching and Teacher Education*, 23(6), 944-956.
- White, K. R. (1982). The relation between socioeconomic status and academic achievement. *Psychological Bulletin*, 91(3), 461-481.
- Woolfolk Hoy, A., & Hoy, W. K. (1990). Prospective teachers' sense of efficacy and beliefs about control. *Journal of Educational Psychology*, 82(1), 81-91.

پیوست (۱) پرسش‌نامه بخش دموگرافیک

۱. سن:
۲. سابقه تدریس به سال:
۳. جنسیت: مرد زن
۴. مدرک تحصیلی
۵. ناحیه محل خدمت:
۶. نام آموزشگاه:
۷. به چه زبان دیگری غیر از فارسی و انگلیسی تسلط دارید؟

پیوست (۲) پرسش نامه سرمایه فرهنگی

#	گزاره	هیچگاه	بندرت	گاهی	اغلب	همیشه
۱	علاقه مند به شنیدن موسیقی ام.					
۲	علاقه دارم در کلاس های موسیقی شرکت کنم و سازی بنوازم.					
۳	از تماشای تئاتر لذت می برم و تله تئاترهای تلویزیون را تماشا می کنم.					
۴	از موزه و مکان های تاریخی دیدن می کنم.					
۵	از گالری های صنایع دستی دیدن می کنم.					
۶	ترجیح می دهم به جای فست فودها در سفره خانه های سنتی غذا بخورم.					
۷	عضو کتابخانه ام و کتاب به امانت می گیرم.					
۸	در اوقات بیکاری به مطالعه غیردرسی می پردازم.					
۹	در اتاق خودم کتابخانه شخصی دارم.					
۱۰	تعداد زیادی کتاب می خرم، مطالعه می کنم و در کتابخانه ام نگهداری می کنم.					
۱۱	روزانه به طور مرتب روزنامه می خرم و مطالعه می کنم.					
۱۲	مجلات علمی مطالعه می کنم.					
۱۳	صفحه های فرهنگی - هنری روزنامه ها و مجلات را مطالعه می کنم.					
۱۴	به شبکه های رادیویی مذهبی (رادیو معارف، رادیو قرآن) گوش می دهم.					

#	گزاره	منچگاه	بندرت	گامی	انقلاب	همیشه
۱۵	در کلاس‌های تفسیر قرآن و آیات و احادیث شرکت می‌کنم.					
۱۶	به‌طور مرتب به زیارت امام رضا(ع) می‌روم.					
۱۷	به راحتی می‌توانم منظورم را به دیگران منتقل کنم و دیگران حرف‌هایم را می‌فهمند.					
۱۸	در فعالیت‌های فرهنگی شرکت می‌کنم.					
۱۹	در خانواده با فرهنگی بزرگ شده‌ام.					
۲۰	علاقه‌مند به ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر علمی‌ام.					
۲۱	برنامه‌های علمی و مستند تلویزیون را تماشا می‌کنم.					
۲۲	برای انجام امور بانکی از اینترنت استفاده می‌کنم.					
۲۳	از سایت‌های خبری و سیاسی دیدن می‌کنم.					
۲۴	در کلاس‌های ورزشی شرکت می‌کنم.					
۲۵	در مسافرت‌ها ترجیح می‌دهم از امام زاده‌ها و مساجد قدیمی شهرهای دیگر دیدن کنم.					
۲۶	در اوقات بیکاری جدول حل می‌کنم.					
۲۷	پدر و مادرم اهل مطالعه‌اند.					
۲۸	پدر و مادرم می‌توانند به انگلیسی مکالمه کنند.					
۲۹	به ادبیات و شعر علاقه داشته و مطالعه ادبی دارم.					
۳۰	از نمایشگاه‌های هنری دیدن می‌کنم.					
۳۱	در کلاس‌های هنری شرکت می‌کنم.					

پیوست (۳) پرسش نامه خودکارآمدی

#	گزاره	کاملاً موافقم	موافقم	تا حدودی موافقم	تا حدودی مخالفم	مخالفم	کاملاً مخالفم
۱	اگر عملکرد دانش آموزی بارها بهتر از حد میانگین باشد این امر به دلیل تلاش بیشتر از جانب من است.						
۲	تاثیر کلاس من بر دانش آموزان کمتر از تاثیر محیط منزل بر آنهاست.						
۳	میزان یادگیری دانش آموزان در درجه اول بستگی به پیشینه خانوادگی آنها دارد.						
۴	اگر دانش آموزان در منزل به درستی تربیت نشوند، آموزش هرگونه نظم و انضباطی به آنها بسیار دشوار خواهد بود.						
۵	من توانایی و مهارت کافی برای حل تمام مشکلات آموزشی را دارم.						
۶	وقتی دانش آموزی در انجام تکلیفی مشکل دارد، اغلب می توانم آن تکلیف را مطابق با سطح دانش آموز تغییر دهم.						
۷	وقتی دانش آموزی نمره بهتری از حد معمول کسب کند، این امر به دلیل انتخاب روش های آموزشی بهتری از جانب من است.						
۸	اگر سخت تلاش کنم می توانم با دانش آموزانی که بیشترین مشکل را دارند نیز ارتباط برقرار کنم.						

#	گزاره	كاملا موافقم	موافقم	تا حدودی موافقم	تا حدودی مخالفم	مخالفم	كاملا مخالفم
۹	دبیران در تأثیرگذاری خود بسیار محدودند زیرا محیط خانه تأثیر زیادی بر دانش‌آموزان دارد.						
۱۰	با در نظر گرفتن تمام عوامل، به نظر می‌رسد دبیران تأثیر زیادی بر موفقیت دانش‌آموزان ندارند.						
۱۱	بهبود نمره دانش‌آموزان به دلیل استفاده از رویکردهای موثرتر از جانب من است.						
۱۲	وقتی دانش‌آموزی مفهوم جدیدی را به سرعت یاد می‌گیرد، یکی از دلایل آن تسلط من بر شیوه تدریس آن مفهوم است.						
۱۳	اگر پدر و مادر بیشتر به فرزندان خود اهمیت دهند، تأثیرگذاری کار من نیز بیشتر خواهد بود.						
۱۴	اگر دانش‌آموزی مطالب مربوط به درس قبلی را فراموش کند، می‌توانم قدرت حافظه او را در درس بعدی افزایش دهم.						
۱۵	با تدریس خوب می‌توان تأثیر تجربیات منزل بر دانش‌آموز را کاهش داد.						
۱۶	اگر دانش‌آموزی در کلاس من شلوغ و بی‌نزاکت باشد، از توانایی خود برای منضبط ساختن وی اطمینان دارم.						

#	گزاره	كاملا موافقم	موافقم	تا حدودی موافقم	تا حدودی مخالفم	مخالفم	كاملا مخالفم
۱۷	حتی دبیران باتجربه و ماهر نیز نمی توانند با بسیاری از دانش آموزان ارتباط برقرار کنند.						
۱۸	اگر یکی از دانش آموزانم در انجام تکلیف کلاسی مشکل داشته باشد، می توانم تناسب بین سطح دشواری تکلیف و توانایی دانش آموز را به راحتی ارزیابی کنم.						
۱۹	اگر سخت تلاش کنم می توانم حتی با دانش آموزان مشکل دار و بی انگیزه نیز ارتباط برقرار کنم.						
۲۰	در عمل، دبیران قادر به انجام کار خاصی نیستند، زیرا بخش بزرگی از انگیزه و کارکرد دانش آموزان به محیط خانگی آنها بستگی دارد.						
۲۱	بعضی دانش آموزان باید در گروه هایی با سرعت یادگیری پایین قرار گیرند تا انتظارات غیرواقعی از آنها کاهش یابد.						
۲۲	برنامه های تربیت معلم و تجربیات تدریس، مهارت های لازم برای تبدیل شدن به معلمی کارآمد و مؤثر را در من پرورش داده است.						